

RAADSVERGADERING d.d. 26 november 2020

Zaaknummer	Z-20-123934
Voorstelnummer	DOC-20-312720
Onderwerp	Beleidskader inburgering 2021-2025
Agendapunt	
Portefeuillehouder(s)	Dirk Kuipers
Afdelingshoofd(en)	Sabine van Eck

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend voorstel van het College van burgemeester en wethouders van Medemblik d.d. 3 november 2020;

gelet op de nieuwe Wet inburgering die op 2 juli 2020 is aangenomen door de Tweede Kamer;

overwegende dat per 1 juli 2021 de nieuwe Wet inburgering van kracht wordt;

b e s l u i t

1. Het regionale beleidskader 'Ingeburgerd! Op eigen kracht participeren 2021-2025' vast te stellen.
2. In te stemmen met de verdere uitwerking en vormgeving van de uitvoering, binnen de kaders van het beleidskader en het daarin beschreven synthesescenario.
3. De extra middelen die het Rijk beschikbaar stelt voor 2020, en verder voor de nieuwe wet inburgering hiervoor in te zetten.
4. De rijksmiddelen, genoemd onder beslispoint 3, taakstellend te laten zijn voor de uitvoeringskosten van de nieuwe Wet inburgering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op 26 november 2020.

De griffier,

De voorzitter,

Ter besluitvorming

Onderwerp

Regionaal beleidskader inburgering: *“Ingeburgerd! Op eigen kracht participeren 2021-2025”* (hierna nieuwe wet Inburgering).

Aanleiding

Binnen de huidige Wet Inburgering is inburgering een verantwoordelijkheid van inburgeraars zelf. Uit evaluatie van het huidige inburgeringsstelsel door onderzoeksbureau Significant¹ blijkt dat dit stelsel niet werkt:

- Inburgeraars doen te lang over hun inburgering;
- het stelsel prikkelt niet om op het hoogst mogelijke niveau de Nederlandse taal te leren;
- de verbinding met participatie wordt onvoldoende gemaakt;
- inburgeraars zijn kwetsbaar op een vrije markt waar fraude voorkomt door instellingen.

Daarom is een herziening nodig. De nieuwe Wet inburgering gaat per 1 juli 2021 in. Het afgelopen jaar hebben we u hierover een raadsinformatiebrief gestuurd (op 1-10-2019 en 26-5-2020). Ook hebben we u kort bijgepraat over deze nieuwe Wet op de regionale raadsledenbijeenkomst (zie bijlagen 4 en 5).

Voorstel

1. Het regionale beleidskader ‘Ingeburgerd! Op eigen kracht participeren 2021-2025’ vast te stellen.
2. In te stemmen met de verdere uitwerking en vormgeving van de uitvoering, binnen de kaders van het beleidskader en het daarin beschreven synthesescenario.
3. De extra middelen die het Rijk beschikbaar stelt voor 2020, en verder voor de nieuwe wet inburgering hiervoor in te zetten.
4. De rijksmiddelen, genoemd onder beslispoint 3, taakstellend te laten zijn voor de uitvoeringskosten van de nieuwe Wet inburgering.

Beoogd resultaat

Voor iedere inburgeraar is er, met ingang van de nieuwe Wet Inburgering, een kwalitatief (goed) passende leer-werk route. Hiermee integreren en participeren inburgeraars naar vermogen in de (Westfries) samenleving. Zij kunnen meekomen, rondkomen en vooruitkomen.

Argumenten

1.1 Het regionale beleidskader biedt het kader waarbinnen de uitvoering van inburgering verder vorm wordt gegeven.

De Westfriesse gemeenten hebben acht beleidsuitgangspunten geformuleerd. Op basis van de volgende punten wordt de inrichting van het traject rondom de nieuwe Wet inburgering vormgegeven. De belangrijkste uitgangspunten hierin zijn:

- a. uitvoering vindt plaats binnen de rijksmiddelen
- b. regionale samenwerking (gemeenten en WerkSaam Westfriesland)
- c. verbinding van regionale uitvoering met lokale activiteiten

De volledige uitwerking van de acht beleidsuitgangspunten is opgenomen in Bijlage 1.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/06/27/evaluatie-van-de-wet-inburgering-2013>

2.1 Na het toetsen van verschillende uitvoeringsscenario's blijkt dat het synthesescenario het meest efficiënt, integraal en klantvriendelijk is.

Regionaal zijn verschillende uitvoeringsscenario's voor de nieuwe wet onderzocht. Dit 'haalbaarheidsonderzoek' is opgenomen in bijlage 2. Voor het haalbaarheidsonderzoek is input opgehaald bij bestuurders, leidinggevendenden, beleid, WerkSaam Westfriesland en inburgeraars zelf. Op basis van deze informatie zijn er drie mogelijke uitvoeringsscenario's beschreven: Opplusscenario, Integratiescenario en Uitbestedingsscenario (zie hoofdstuk 6 van bijlage 2). Geen van deze drie scenario's bleek geschikt om verder uit te werken. Daarom is er een vierde scenario uitgewerkt. Dit scenario bevat onderdelen van zowel het integratie- als uitbestedingsscenario en heeft de klantreis als uitgangspunt. Dit scenario wordt het synthesescenario genoemd.

2.2 In het synthesescenario wordt nauw samengewerkt met WerkSaam Westfriesland vanwege de raakvlakken met de Participatiewet.

In het synthesescenario krijgt de manier waarop er regionaal samengewerkt kan worden, gestalte in de vorm van een regionaal inburgeringsteam (RIT). Dit is een combinatie tussen gemeenten en WerkSaam Westfriesland. Zie ook bijlage 3 voor een uitgebreidere beschrijving. De voordelen van een regionaal inburgeringsteam zijn:

- grote herkenbaarheid voor de inburgeraar: één loket, een eenvoudige klantreis;
- de opbouw en doorontwikkeling van expertise omtrent inburgering;
- het verminderen van de kwetsbaarheid van solofuncties.

2.3 In het synthesescenario ligt de uitvoerings- en beleidsregie bij de gemeenten.

De zeven Westfriesse gemeenten hebben gezamenlijk de beleidsregie en uitvoeringsregie. Dit in de vorm van:

- het beleidskader en het monitoren en evalueren daarvan (beleidsregie);
- de inkoop van leerroutes;
- het uitvoeren van inkoop- en contractmanagement (uitvoeringsregie).

De individuele cliëntregie ligt bij het RIT. Zij hebben regie op de voortgang van het individuele inburgeringstraject. Bij de uitvoering van taken werken de medewerkers van het RIT samen met lokale organisaties/stichtingen/verenigingen.

2.4 In het synthesescenario ligt de focus op de lokale verbinding.

Lokale verbinding op de uitvoering is een belangrijke vereiste. Dit wordt gerealiseerd door:

- gemeentelijke caseloads voor de medewerkers van het RIT;
- spreekuren vanuit de gemeentehuizen;
- tijd om lokale netwerken te onderhouden.

Ook is in de programma's van eisen bij de inkoop van dienstverlening het samenwerken met lokale (vrijwilligers)organisaties een vereiste. Het synthesescenario biedt ruimte voor regionale uitvoering met gelijktijdig een lokaal karakter en zichtbaarheid. Zo is de inburgeraar gebaat bij één cliëntregisseur, die overzicht houdt en samenhang bewaakt op het inburgeringstraject vanuit het RIT. Wanneer er echter sprake is van ondersteunings- /zorgvragen, is de cliënt gebaat bij één regisseur van lokale sociale voorzieningen.

2.5 Na een eerste grove doorrekening van het synthesescenario lijkt dit scenario uitvoerbaar binnen deze rijksmiddelen.

Het beleidsuitgangspunt is dat de uitvoering van de Wet plaatsvindt binnen de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. Een nadere financiële doorrekening vindt nog plaats en wordt verwerkt bij de inrichtingsvoorstellen.

3.1 Gemeenten ontvangen vanuit het Rijk middelen voor de invoering, uitvoering en programmakosten/inburgeringsvoorzieningen voor de inburgering.

Gemeenten hebben via de meicirculaire 2020 middelen gekregen om de nieuwe Wet inburgering voor te bereiden en uit te voeren, via invoerings- en uitvoeringsgelden. De programmagelden worden in april 2021 bekend gemaakt. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) verwacht dat gemeenten voldoende middelen ontvangen voor het uitvoeren van de inburgering.

3.2 Door de krachten te bundelen kunnen de zeven gemeenten een kwalitatief goede uitvoering realiseren van de inburgering waarbij de klantreis centraal staat.

Het regionale beleidskader biedt mogelijkheden voor een passend inburgeringstraject aan inburgeraars. De inburgeringstrajecten kunnen efficiënt worden uitgevoerd met een nauwe lokale verbinding en kwalitatief goede leerroutes.

4.1 Het beleidsuitgangspunt is dat de uitvoering van de nieuwe Wet plaatsvindt binnen deze middelen.

Dit betekent dat bij verdere inrichting van de uitvoeringstaken toetsing plaatsvindt op de financiële consequenties. De gemeenten monitoren gezamenlijk de resultaten van het beleid en voeren contractmanagement uit. Daardoor is tijdige bijsturing mogelijk en kunnen de uitgaven binnen de rijksmiddelen blijven.

Kanttelingen

1.1 Een alternatief kan zijn om andere beleidsuitgangspunten te formuleren.

Het nadeel hiervan is een aanzienlijke vertraging in het proces van besluitvorming en implementatie.

2.1 Er kan gekozen worden voor het uitwerken en uitvoeren van een ander uitvoeringsscenario.

Het kiezen voor een ander uitvoeringsscenario brengt een financieel risico met zich mee. In het Madivosa van 1 oktober 2020 is afgesproken dat de rijksmiddelen voor de uitvoering taakstellend zijn. Bij het kiezen van een ander uitvoeringsscenario kunnen de kosten hoger zijn dan de te ontvangen middelen. Dit is niet wenselijk en bovendien niet in lijn met beleidsuitgangspunt 8: de uitvoering vindt plaats binnen de rijksmiddelen. In het synthesescenario kan worden aangesloten bij de bestaande structuren (ICT, werkwijzen, etc.) die al in de regio aanwezig zijn en dus kostenbesparend is. Daarnaast kan de keuze voor een ander scenario resulteren in geen eenduidige besluitvorming en geen regionale uitvoering. Dit kan leiden tot hogere kosten en meer moeite om maatwerk toe te passen.

Financiën

Wij ontvangen van het rijk de volgende bedragen voor de invoering, uitvoering en programmakosten/inburgeringsvoorzieningen:

<u>2020</u>	<u>2021</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>
€ 89.025	€ 59.339	€ 131.882	€ 145.087

In de begroting 2021 hebben wij deze budgetten opgenomen.

Gemeenten ontvangen vanuit het Rijk middelen voor de invoering, uitvoering en programmakosten/inburgeringsvoorzieningen. Het beleidsuitgangspunt is dat de uitvoering van de wet plaatsvindt binnen deze middelen: de middelen die het Rijk beschikbaar stelt zijn taakstellend voor de uitvoering. De gemeenten monitoren de resultaten van het beleid en voeren het contractmanagement uit. Daardoor is tijdige bijsturing mogelijk en kunnen de uitgaven binnen de te ontvangen middelen blijven.

Daarnaast zijn de uitgaven voor de inburgeringsvoorzieningen vrij eenvoudig te prognosticeren. En beweegt financiering mee met het volume. Een hogere taakstelling huisvesting vergunninghouders betekent meer middelen. Uiteindelijk worden de ontvangsten voor inburgeringsvoorzieningen achteraf vastgesteld op basis van het werkelijk volume. Dit zorgt ervoor dat gemeenten financieel grip kunnen houden op de inburgering.

Incidentele invoeringsgelden en structurele uitvoeringsgelden

Gemeenten hebben via de meicirculaire 2020 middelen gekregen om de nieuwe Wet inburgering uit te voeren. Regionaal zijn de volgende rijksmiddelen beschikbaar gesteld:

Gemeente	2020	2021	2022	2023	Totaal
	Invoeringsgelden	Uitvoeringsgelden			
Drechterland	€ 39.013	€ 25.386	€ 56.422	€ 62.071	€ 182.892
Enkhuizen	€ 36.843	€ 25.893	€ 57.549	€ 63.311	€ 183.596
Hoorn	€ 145.335	€ 116.550	€ 259.035	€ 284.970	€ 805.890
Koggenland	€ 45.266	€ 29.455	€ 65.465	€ 72.019	€ 212.205
Medemblik	€ 89.205	€ 59.339	€ 131.882	€ 145.087	€ 425.513
Opmeer	€ 23.449	€ 15.101	€ 33.562	€ 36.922	€ 109.034
Stede Broec	€ 43.212	€ 29.112	€ 64.702	€ 71.180	€ 208.206
Totaal	€ 422.323	€ 300.836	€ 668.617	€ 735.560	€ 2.127.336

Gedurende 2021 hebben we inzicht in de structurele extra middelen voor inburgeringsvoorzieningen/programmagelden. Dit bedrag is afhankelijk van de taakstelling die wij krijgen voor het aantal inburgeraars.

Uitvoering/evaluatie

Na vaststelling van het regionale beleidskader vinden de volgende vervolgstappen plaats:

- Kwartaal 4 2020:
 1. Verdere uitwerking en vormgeving van de uitvoering, waarbij voorstellen over de taaktoedeling op cliëntregie (lokaal versus regionaal) worden uitgewerkt en voorgelegd worden aan colleges.
 2. Programma's van eisen, marktconsultatie, inkoopstrategie en regionale inkoop leerroutes.
- Kwartaal 1 2021:

De gemeenteraad stelt de verordening vast. Daarin komen de volgende onderwerpen aan bod: doelgroep, inburgeringsaanbod en uitvoering. In aanvulling daarop wordt de gemeenteraad ook geïnformeerd over de vormgeving van de uitvoering.

- Kwartaal 1 2021:

Het college stelt beleidsregels vast.

In de nadere uitwerking moet meegenomen worden:

- Mogelijkheden om een vorm van nazorg in te zetten na afloop van een inburgeringstraject, om zo vinger aan de pols te houden aan het participatieproces van de inburgeraar.
- De inzet van middelen voor lokale initiatieven.

Monitoring en evaluatie

De projectgroep ziet toe op de kwaliteit van de inburgeringsvoorzieningen, monitort de resultaten en koppelt deze terug via jaarlijkse voortgangsrapportages. Het beleidskader heeft een looptijd van vier jaar. Na deze periode wordt het beleidskader geëvalueerd en aan het college en de gemeenteraad aangeboden. Aansluitend op deze evaluatie wordt er een nieuw beleidskader opgesteld.

Communicatie

Na het vaststellen van het beleidskader in alle Westfriese gemeenteraden volgt een persbericht. De gemeenteraad wordt via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de vormgeving van de uitvoering (zie ook de tekst onder het kopje uitvoering/evaluatie).

Bijlagen

1. Concept beleidskader *“Ingeburgerd! Op eigen kracht participeren 2021-2025”*. DOC-20-314489.
2. Bijlage 2 bij beleidskader: Haalbaarheidsonderzoek. DOC-20-314491.
3. Bijlage 3 bij beleidskader: Synthesescenario. DOC-20-314491.
4. Presentatie Veranderopgave Inburgering gegeven op de regionale raadsledenbijeenkomst 30.09.2020. DOC-20-314493.
5. Beantwoorde vragen n.a.v. de presentatie tijdens de regionale raadsledenbijeenkomst op 30.09.2020. DOC-20-314494.
6. Advies van de AdviesRaad Sociaal Domein op het concept beleidskader inburgering. DOC-20-314495.

Raadscommissie d.d. 12 november 2020